

Inleiding op de dienst: TEGEN DE WIND IN ZINGEN

Een bijzondere dienst vandaag: 50 jaar jubileum van Cantimond.

50 jaar zingen: viel er altijd wat te zingen? Was het 50 jaar feest?

Het mooie van zingen is dat je dat in goede en slechte tijden kunt doen. Zingen is een uiting van blijdschap en geluk, maar met zingen kun je je ook boven jezelf uittillen ongeacht je gemoedstoestand. Zingen kan je bemoedigen, troosten, blij maken, verbinden.

Oftewel: muziek heelt de ziel.

- Lezen: verhaal van Toon Tellegen (uit: 'Met hart en ziel', p.49-51)

Het bijzondere van liederen is ook dat je de gezongen tekst beter onthoudt dan gesproken tekst. Het is daarom dat de liederen in de Bijbel op cruciale plekken staan; om de luisteraars de boodschap als het ware in te prenten. Zo staan de liederen van David, Jozua, Hanna, Maria en Zacharias verspreid in de bijbel. Vanmorgen lezen we het lied van Mozes.

Wanneer Mozes voelt dat hij gaat sterven, zingt hij dit lied met als opdracht van de Eeuwige: laat het volk dit lied uit hun hoofd leren om ze zo bij de les te houden...

We lezen de eerste verzen van dit lied in Deuteronomium 32:1 t/m 12

*Tegen de wind in zingen,
 tegen de heersende wind,
 dat het verhaal van de eerste dingen
 weer eens te meer begint.* (keervers van het lied van Huub Oosterhuis).

Ik moest aan dit lied denken toen ik deze dienst voorbereidde.

Het is frappant dat teksten van liederen blijven haken – je onthoud liederen vaak beter dan gewone teksten. Omdat de melodie, de muziek, de woorden dragen. Als je de muziek hoort dan zing je zo weer mee....

Daarom moet Mozes zijn afscheidsrede als een lied aan zijn volk leren – opdat ze het nooit meer zouden vergeten en elke keer zingend zich de boodschap zouden herinneren.

Een boodschap van en voor alle tijden.

Een boodschap die ook alle tijden omvat: het verleden, het heden en de toekomst. Het gaat over de relatie tussen de Eeuwige en het volk Israël.

Met het noemen van de naam Israël denken wij meteen aan het huidige Israël en haken we misschien al bij voorbaat af. En dan is het vandaag ook nog Israëlzondag ...

De huidige situatie in Israël-Palestina zorgt voor een groeiend ongemak - om het zacht uit te drukken - om Israëlzondag te houden. Daarom is het goed om te benadrukken dat Israëlzondag niets te maken heeft met de staat Israël, laat staan met de huidige politiek van Israël. Dat onderscheid is wezenlijk, maar niet altijd makkelijk te maken. Waarbij helaas meespeelt dat de naam “Israëlzondag” eigenlijk heel ongelukkig is, en de lading ook niet dekt. Het gaat er om dat de kerk haar bijzondere band en verwantschap met het Jodendom, waaruit het is voortgekomen, en het Jodendom als levende religie, viert.

We lezen uit hetzelfde boek, delen de verhalen en dat is een onopgeefbare band. Maar het schept ook verplichtingen....

In dit lied van Mozes wordt begonnen met een lofzang op de Eeuwige:

- Hij is een rots, hij staat voor recht

Dat is het uitgangspunt: dat de Eeuwige een rechtvaardige God is, die trouw is en in hem is geen spoor van kwaad. M.a.w. je kunt God nooit de schuld geven van het kwade dat in onze wereld gebeurt en van het onrecht dat geschiedt. Waar komt dat dan wel vandaan??

Zijn kinderen werden hem ontrouw; tot hun schande gaven zij hun kindschap op. Vals en trouweloos is dit volk. (v.5)

Het zijn dus de mensen die onrecht doen – die afwijken van wat Mozes hen geleerd heeft.

Daarop worden ze aangesproken. Het zijn de mensen die verantwoordelijk gehouden worden voor wat ze doen. Wie zijn die mensen?

Naar wie wijzen we dan? Wijzen we van ons af? Is het het volk Israël?

Maar we zeiden net dat we ons verbonden weten met de joodse traditie – we lezen dezelfde verhalen... Het is een spiegel die een ieder wordt voorgehouden die dit leest (of zingt).

Zoals de profeten ook elke keer het volk oproept om recht te doen, om op te komen voor de kwetsbaren, voor de weduwen en wezen, voor de vluchtelingen; zij hebben bescherming en extra zorg nodig. Daar ligt altijd weer de graadmeter: wat doen we met onze naaste??

‘*Het jodendom is een ethiek van verantwoordelijkheid*’ schrijft rabbijn Jonathan Sacks in één van zijn boeken. Elke keer weer wordt het volk, ook wij, opgeroepen om te doen wat ze hebben gehoord, om te zijn waartoe ze geroepen zijn: beelddrager van God.

Is de Eeuwige niet uw vader, uw schepper?

Hij heeft u gemaakt, hij riep u tot leven.

Denk aan de tijden van weleer,

verdiep u in het verre verleden (v.6)

Hoe belangrijk is het om je te verdiepen in geschiedenis – om lessen te trekken uit de geschiedenis en daarvan te leren. Mozes probeert het geheugen van zijn volk op te frissen en bij hen in te prenten dat het verleden toch heeft aangegeven dat de Eeuwige een God is die het volk bevrijd heeft en geleid heeft dwars door de woestijn heen.

Zo is het ook in ons leven, dat - als je terugkijkt - je achteraf misschien kunt zeggen: hoe wonderlijk is mijn leven gelopen. Dat ik dat allemaal heb meegemaakt, dat ik er doorheen ben gekomen - dat je je misschien wel gedragen hebt gevoeld.

Als ik denk aan de 50jarige geschiedenis van Cantimond dan is daar ook veel in gebeurd: het koor heeft lief en leed met elkaar gedeeld, er zijn maar weinig mensen over van het allereerste begin (Henny Wijdenes), er is afscheid genomen van zangers en zangeressen (laatste 1 ½ jaar: Rina Eisma, Hanneke Verschuur, Hilda Jalink) zelfs van de dirigente Marjan Vree; er zijn mensen bijgekomen. Toch is Cantimond altijd blijven zingen. Soms zingen tegen

de wind in... Hoogtepunten en dieptepunten heeft het met elkaar meegemaakt, en altijd was er toch dat zingen dat hen verbonden heeft en door alle tijden heeft heen getild.

Er zullen tijden zijn, zegt Mozes tegen toekomstige generaties, dat je je door God verlaten zult voelen. Op die momenten moet je nadenken, niet over God, maar over de mensheid. God is rechtvaardig, maar mensen zijn dat niet...

Mozes hield zijn volk een spiegel voor – door dit lied uit hun hoofd te laten leren is het een tekst geworden die ze nooit meer kunnen vergeten. Zodra ze de muziek horen, komen de woorden vanzelf...

Is dat niet ook wat zingen kan doen: je kracht geven, zin ook, om er weer voor te gaan.

Liederen die je doen herinneren dat er meer is dan wat je ziet. Die je hoop geven tegen alle wanhoop in, die je moed geven tegen alle moedeloosheid in.

*Tegen de wind in zingen,
tegen de heersende wind,
dat het verhaal van de eerste dingen
weer eens te meer begint.*

Mozes wil zijn volk een lied nalaten, die hen elke keer weer terugroept naar het begin. Dat ze zich weer herinneren waartoe het bestaat.

*Moge mijn onderricht neerdalen als regen
Mogen mijn woorden zijn als milde dauw
Als regen die de grond doordrenkt,
Lenteregen die het groen in bloei zet (v.2).*

Hij hoopt dat het lied hen doet uitgroeien tot een volk die doet waartoe het geroepen is: om recht te doen. En wij, die over hun schouder meelesen, worden daartoe ook opgeroepen: om een tegengeluid te laten horen en op te komen voor hen die het zelf niet kunnen. Om ruimte te scheppen voor hen die verdrukt worden of weggekeken. Het lied van Mozes houdt ook ons een spiegel voor: daar waar onze naaste in de kou laten staan (politiek, samenleving) schieten we als mensen te kort. Het geeft ons de toon aan en als we de juiste toon niet kunnen vinden...dan mogen we elkaar terugfluiten naar dit lied van het begin!

Helmond, Corine Beeuwkes-van Ede

